

The Security Implications of the Gradual U.S. Withdrawal from the Middle East for Iran and the Arab States of the Persian Gulf

Manouchehr Jafari *

Ghasem Torabi**

Alireza Rezaei***

Abstract

This study examines the security implications of the gradual withdrawal of the United States from the Middle East for the Arab states of the Persian Gulf and Iran. The main research question is: what security threats will the U.S. withdrawal pose for the Gulf States, and how might Iran take advantage of this shift? The hypothesis suggests that the reduction of U.S. presence will lead to increased regional threats—particularly in economic and military spheres—and enhance Iran's regional influence. The research methodology is based on document analysis and a review of credible sources in the fields of international relations, regional security, and the policies of Iran and the Gulf states. The findings indicate that, despite longstanding historical dynamics, the Arab countries increasingly perceive Iran as a security threat. This perception is likely due to Iran's geostrategic position, geopolitical capacity, and its ability to act as a regional power. Moreover, Iran is expected to capitalize on the vacuum left by the U.S. drawdown to strengthen its influence, particularly by leveraging its anti-Israel stance, which resonates with the sentiments of many people in the region.

Keywords: U.S. withdrawal, regional security, Iran, Persian Gulf states, strategic influence, energy security

Introduction

The Middle East remains one of the most strategically vital regions in global geopolitics due to its energy reserves, strategic waterways, and complex political dynamics. For decades, the United States has played a central role in shaping the region's security architecture, particularly in the Persian Gulf. However, recent shifts in U.S. foreign policy—especially since the Obama administration—have signaled a gradual military and diplomatic retreat. This research explores the potential consequences of such a withdrawal on the regional balance of power, focusing specifically on how it affects Iran's regional strategy and the security perceptions of the Gulf Arab states.

Materials & Methods

This qualitative study uses document and content analysis of official reports, academic literature, and policy papers. Sources include U.S. government documents, regional think-tank reports, and peer-reviewed journal articles. The research also applies game theory as a theoretical lens to examine strategic interactions between Iran and the Arab states, where each actor anticipates the responses of others to maximize its own interests.

Discussion & Result

The findings reveal two parallel but interconnected outcomes of the U.S. drawdown. First, Gulf Arab states, traditionally dependent on U.S. military backing, perceive increased vulnerability. They fear that Iran, freed from the constraints of American deterrence, may escalate its influence via asymmetric strategies—such as proxy warfare, cyber operations, and control over strategic maritime chokepoints like the Strait of Hormuz. Moreover, U.S. disengagement creates uncertainty in the deterrent capabilities of regional security coalitions, pushing Persian Gulf States to diversify their defense partnerships, notably with China and Russia. Second, for Iran, the U.S. exit presents a golden opportunity to reposition itself as a dominant regional player. Iran's regional

---

* PhD student, Department of Political Science, Hamadan Branch, Islamic Azad University, Hamadan, Iran. Email: Yas_7tir@yahoo.com

** Associate Professor, Department of Political Science, Islamic Azad University, Hamadan Branch, Hamadan, Iran (Corresponding Author). Email: ghasemtorby@yahoo.com

*** Associate Professor, Department of Political Science, Hamadan Branch, Islamic Azad University, Hamadan, Iran. IR.Alirezrezaei@gmail.com

strategy—built around ideological mobilization, support for proxy groups like Hezbollah and the Houthis, and anti-Israel rhetoric—gains additional traction in a post-American security vacuum. Iran also strengthens bilateral ties with Iraq and Syria, enhancing its access to the Mediterranean and reinforcing its strategic corridor to Lebanon. While Iran does not overtly threaten Persian Gulf States, its growing presence and perceived ambitions fuel anxiety among its neighbors. The Gulf Cooperation Council (GCC) states increasingly frame Iran's role as destabilizing, particularly through its support for non-state actors and cyber capabilities. At the same time, Iran counters these allegations by presenting itself as a stabilizer and supporter of regional self-determination against foreign hegemony. The analysis suggests that Iran's rising influence could reshape regional norms and institutions. For instance, Tehran may push for regional security mechanisms independent of Western powers, thereby fostering multipolarity in the Persian Gulf. However, this scenario is not without complications. Increased regional competition and arms buildup—triggered by insecurity and mistrust—could lead to a new phase of strategic instability, even without direct confrontation.

Conclusion

The study concludes that the U.S. retreat from the Middle East is a double-edged sword. While it grants Iran room to expand its geopolitical influence, it simultaneously heightens security dilemmas among Persian Gulf states. Game theory reveals a developing Nash equilibrium wherein both Iran and the Gulf states calibrate their strategies based on each other's anticipated moves. Iran pursues a strategy of indirect power projection and narrative dominance, while Persian Gulf States invest in defense autonomy and seek new security alliances. This dynamic equilibrium is fragile and could shift rapidly with changes in domestic politics, global energy markets, or unforeseen crises. Ultimately, the U.S. withdrawal alters the strategic map of the Middle East. It forces regional actors to assume greater responsibility for their own security and fosters new alignments and rivalries. For Iran, the challenge lies in balancing its ambitions with regional acceptance. For Persian Gulf states, the priority is developing credible defense postures and diplomatic frameworks that ensure resilience in an increasingly multipolar regional order.

Bibliography

- Ahmadian, H., & Mohseni, P. (2019). Iran's Syria strategy: the evolution of deterrence. *International Affairs*, 95(2), 341-364.
- Ashford, E. (2022). *Oil, the state, and war: The foreign policies of petrostates*. Georgetown University Press.
- Axelrod, R., & Hamilton, W. D. (1981). The evolution of cooperation. *science*, 211(4489), 1390-1396.
- Carnegie Endowment for International Peace. (2010, May). Obama's new beginning with the Muslim world: One year on. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/posts/2010/05/obamas-new-beginning-with-the-muslim-worldone-year-on?lang=en>
- Cordesman, A. H. (2004). *Iran's Evolving Military Forces*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). Washington, DC: CSIS.
- Elahi, H. (2008). *The Persian Gulf and its issues*. Tehran: Qomess Publishing. {In Persian}
- Fallahnejad, A., & Zakerian, M. (2016). The role of the United States in Middle East crises from a constructivist perspective. *International Relations Research*, 1(21). {In Persian}
- Fathi, M. J., Rahimi Ayyazi, M., & Pirani, Sh. (2022). The outlook of U.S. withdrawal from West Asia in light of regional strategic policy. *Geopolitics Quarterly*, 18(2), 174-224. {In Persian}
- Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. *International organization*, 49(3), 379-414.
- Foreign Policy. (2024). America is planning to withdraw from Syria—and create a disaster. Retrieved from <https://foreignpolicy.com/2024/01/24/america-is-planning-to-withdraw-from-syria-and-create-a-disaster/>
- Gause, F. G., Mohamedi, F., Molavi, A., White, W., & Cordesman, A. H. (2007). The future of the Middle East: strategic implications for the United States. *Middle East Policy*, 14(3).
- Gerges, F. A. (2009). *The far enemy: Why jihad went global*. Cambridge University Press.
- Hass, R (2010). *War Of Necessity, War Of Choice: A Memoir Of Two Iraq Wars*, New York: Simon & Schuster
- Ikenberry, G. J. (2011). The future of the liberal world order: Internationalism after America. *Foreign affairs*, 56-68.
- Kamrava, M. (2012). Iran and Regional Security Dynamics in the Middle-East: Trends and Prospects. *Int'l Stud. J.*, 9, 71.
- Katzman, K. (2016). *Iran's foreign policy* (Vol. 44017). Congressional Research Service.

- Krieg, A. (2016). Externalizing the Burden of War: The Obama Doctrine and US Foreign Policy in the Middle East," *International Affairs* 92(1), 97-113
- Kroenig, M. (2020). *The return of great power rivalry: Democracy versus autocracy from the ancient world to the US and China*. Oxford University Press.
- Kydd, A. H. (2005). *Trust and mistrust in international relations*. Princeton University Press.
- Nash, J. F. (1950). Equilibrium points in n-person games. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 36(1), 48-49.
- Layne, Christopher (2012), "This Time It's Real: The End of Unipolarity and the Pax Americana", *International Studies Quarterly*, 56 (1), pp. 203-213
- Legrenzi, M., & Lawson, F. H. (2017). The changing role of the Gulf in the international political economy. *Global Change, Peace & Security*, 29(2), 189-199.
- Middle East Eye. (2023). US plans to withdraw all troops from Syria, report says. Retrieved from <https://www.middleeasteye.net/news/us-plans-withdraw-all-troops-syria-report-says>
- Middle East Policy. (2024). Complaints about U.S. withdrawal from the region are overblown, scholar contends. Retrieved from <https://mepc.org/commentaries/complaints-us-withdrawal-region-are-overblown-scholar-content/>
- Overhaus, M., & Brozus, L. (2016). US foreign policy after the 2016 elections: Presidential contenders' opposing concepts and domestic political dynamics. *Stiftung Wissenschaft und Politik*. Retrieved from https://www.swp-berlin.org/publications/products/comments/2016C33_ovs_bzs.pdf
- Prifti, B (2017). *Us Foreign Policy In The Middle East*, Publisher Namepalgrave Macmillan, Cham
- Rakel, E. P. (2007). Iranian foreign policy since the Iranian Islamic revolution: 1979-2006. *Perspectives on global development and technology*, 6(1-3), 159-187.
- Rostami-Povey, E. (2013). Iran's regional influence. In *Navigating Contemporary Iran* (pp. 187-196). Routledge.
- Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. *International Organization*, 49(3), 379-414.
- Staff Writer. (2009, February 19). Patrick Buchanan: A world power in decline. *The State Journal-Register*. Retrieved from <https://www.sj-r.com/story/opinion/columns/2009/02/19/patrick-buchanan-world-power-in/43164857007/>
- Torabi, G., & Taherizadeh, M. N. (2019). Dominant regional trends and the future of order in the Middle East. *International Studies*, 16(2), 7-29. {In Persian}
- TRT World Research Centre. (2024). The US narrative of withdrawal from the Middle East is a fallacy. Retrieved from <https://researchcentre.trtworld.com/featured/perspectives/the-us-narrative-of-withdrawal-from-the-middle-east-is-a-fallacy/>
- Wechsler, W. F. (2019). US withdrawal from the Middle East: perceptions and reality. *The MENA region: A great power competition*, 13-38.
- Wright, R. B. (Ed.). (2010). *The Iran primer: power, politics, and US policy*. US Institute of Peace Press.

تأثیرات امنیتی خروج تدریجی امریکا از خاورمیانه بر ایران و کشورهای عربی حوزه خلیج فارس

منوچهر جعفری*

قاسم ترابی** علیرضا رضایی***

چکیده

این تحقیق به بررسی تأثیرات امنیتی خروج تدریجی ایالات متحده از خاورمیانه بر کشورهای عربی خلیج فارس و ایران می‌پردازد. سؤال اصلی این تحقیق این است که خروج آمریکا از منطقه چه تهدیدات امنیتی برای کشورهای خلیج فارس به همراه خواهد داشت و چگونه ایران از این وضعیت بهره‌برداری خواهد کرد؟ فرضیه تحقیق این است که کاهش حضور آمریکا باعث افزایش تهدیدات منطقه‌ای، بویژه در زمینه‌های اقتصادی و نظامی، و تقویت نفوذ ایران خواهد شد. روش تحقیق شامل تحلیل اسنادی و بررسی منابع معتبر در زمینه روابط بین‌الملل، امنیت منطقه‌ای و سیاست‌های ایران و کشورهای خلیج فارس است. نتایج تحقیق نشان می‌دهند که علارغم وجود پیشینه تاریخی، کشورهای عربی خود را مورد تهدید ایران می‌دانند. این امر احتمالاً به واسطه موقعیت و ظرفیت‌های ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی ایران و نیز قدرت بازیگری این کشور است. همچنین، ایران از خلأ ناشی از کاهش حضور آمریکا برای تقویت نفوذ بویژه با در نظر گرفتن علاقه ملت‌های این کشورها به رویکرد ضد اسرائیلی ایران بهره‌برداری خواهد کرد.

کلیدواژه‌ها: خروج آمریکا، تهدیدات امنیتی، ایران، کشورهای خلیج فارس، نفوذ منطقه‌ای، امنیت انرژی.

۱- مقدمه

خاورمیانه به عنوان یکی از مهم‌ترین مناطق جهان از منظر ژئوپلیتیکی و اقتصادی، همواره مرکز توجه قدرتهای جهانی بوده است. در دهه‌های گذشته، ایالات متحده به عنوان یکی از بازیگران اصلی در این منطقه نقش بسیار پررنگی ایفا کرده است. از دوران جنگ سرد تا امروز، آمریکا با استقرار نیروهای نظامی و همکاریهای استراتژیک با کشورهای منطقه، بویژه کشورهای عربی خلیج فارس، همواره در تلاش بوده است تا امنیت و ثبات منطقه‌ای را حفظ کند و نفوذ قدرتهای رقیب، بویژه ایران، را محدود سازد. اما در سال‌های اخیر، سیاست‌های آمریکا به سمت کاهش حضور نظامی و دیپلماتیک در این منطقه تغییر کرده است. این تغییرات به ویژه با اعلام سیاست "خروج تدریجی نیروهای نظامی آمریکا از عراق و سوریه" و کاهش تعاملات مستقیم با کشورهای منطقه بیشتر شده است. این تغییرات در سیاست‌های ایالات متحده می‌تواند تبعات گسترده‌ای برای امنیت منطقه به همراه داشته باشد. کشورهای عربی خلیج فارس، که همواره به حمایت‌های نظامی

*دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. Yas_7tir@yahoo.com

**دانشیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد همدان، همدان، ایران (نویسنده مسئول) ghasemtorby@yahoo.com

***دانشیار گروه علوم سیاسی، واحد همدان، دانشگاه آزاد اسلامی، همدان، ایران. Alirezrezaei@gmail.com

و اقتصادی ایالات متحده وابسته بوده‌اند، اکنون با چالشهای جدیدی روبه‌رو هستند. این کشورهای نفت‌خیز با تهدیدات متعددی از جمله تهدیدات امنیتی ناشی از ایران و گروههای نیابتی آن، بحرانهای اقتصادی ناشی از نوسانات قیمت نفت و تهدیدات سایبری مواجه هستند. علاوه بر این، تغییر در سیاست‌های آمریکا می‌تواند زمینه‌ساز رقابت‌های جدید در منطقه باشد، بویژه رقابت‌های بین‌المللی میان قدرتهایی نظیر چین و روسیه و همچنین رقابت‌های منطقه‌ای میان ایران و کشورهای عربی خلیج فارس. از سوی دیگر، ایران، که به طور سنتی در برابر حضور آمریکا در منطقه مقاومتی داشته، می‌تواند از خلأ ناشی از کاهش حضور نظامی آمریکا بهره‌برداری کند و نفوذ خود را در کشورهای همسایه مانند عراق و سوریه گسترش دهد. این امر ممکن است به تغییرات عمده‌ای در معادلات امنیتی و سیاسی منطقه منجر شود. این تحقیق به بررسی چالشها و تهدیدات امنیتی جدید برای کشورهای عربی خلیج فارس در پی خروج تدریجی ایالات متحده از منطقه می‌پردازد و تأثیرات این تغییرات بر نفوذ ایران در منطقه را تحلیل می‌کند. در این راستا، سوالات مختلفی مطرح می‌شود، از جمله اینکه چگونه این تغییرات ممکن است به تهدیدات جدید امنیتی برای کشورهای خلیج فارس منجر شود و ایران چگونه از این فرصت بهره‌برداری خواهد کرد؟

۲- پیشینه تحقیق

کریگ (۲۰۱۶) در «انتقال بار جنگ: دکترین اوپاما و سیاست خارجی ایالات متحده در خاورمیانه» معتقد است پس از بهار عربی، خاورمیانه وارد وضعیت بی‌ثباتی شد. ایالات متحده در واکنش به این ناامنی‌ها در منطقه‌ای استراتژیک، با تردید و تعهدات نیمه‌جان پاسخ داده است. دولت اوپاما، که با چالشهای فزاینده در تعیین نقش آمریکا در دنیای بدون قطب و مدیریت میراث سیاسی و اقتصادی دولت بوش روبه‌رو بود، به سیاست واگذاری تکیه کرد. اوپاما نه تنها از گزینه‌های نظامی اجتناب نکرد، بلکه تمایلی به اعزام نیروهای زمینی آمریکایی به یکی از پیچیده‌ترین محیط‌های استراتژیک و عملیاتی جهان نداشت. در عوض، او ترجیح داد جنگ را به نیروهای جایگزین انسانی و تکنولوژیکی واگذار کند. جنگ به‌وسیله جایگزین‌ها تبدیل به اصلی‌ترین ابزار برای محافظت از منافع آمریکا در خاورمیانه شد.

کاتزمن (۲۰۰۷) در گزارش خود تحت عنوان نقش ایالات متحده در خاورمیانه: گذشته، حال و آینده معتقد است که با وجود کاهش حضور نظامی ایالات متحده در منطقه، این کشور همچنان منافع اقتصادی و سیاسی گسترده‌ای در خاورمیانه دارد. به گفته کاتزمن، حضور ایالات متحده در خاورمیانه بیش از هر زمان دیگری تحت تأثیر رقابتهای ژئوپولیتیکی و تهدیدات جدید قرار دارد، به ویژه با توجه به گسترش نفوذ چین در این منطقه. این گزارش نشان می‌دهد که حتی اگر ایالات متحده منابع نظامی خود را کاهش دهد یا نیروهای خود را از برخی کشورها خارج کند، هنوز هم منافع استراتژیک این کشور در زمینه‌های اقتصادی، امنیتی و سیاست خارجی به گونه‌ای است که ایالات متحده نمی‌تواند به طور کامل از خاورمیانه خارج شود. همچنین، روابط با اسرائیل به عنوان متحد کلیدی آمریکا در منطقه، مانع از خروج کامل ایالات متحده از خاورمیانه می‌شود.

مقاله گائوس و همکاران (۲۰۰۷) با عنوان آینده خاورمیانه: پیامدهای استراتژیک برای ایالات متحده به تحلیل پیچیدگی‌ها و نوسانات منطقه خاورمیانه و تأثیراتی که سیاست‌های ایالات متحده از چالشهای مختلف منطقه‌ای می‌پذیرد، می‌پردازد.

این مقاله بر بحران مشروعیت در منطقه تأکید دارد، به‌ویژه در زمینه درگیری‌ها در عراق، فلسطین و لبنان، و نفوذ رو به رشد ایران. این مقاله نشان می‌دهد که ایالات متحده در مداخله مؤثر در این بحرانها با چالشهای زیادی مواجه بوده است، زیرا مشکلات سیاسی منطقه بیشتر به مسأله اساسی مشروعیت مربوط می‌شود. علاوه بر این، مقاله به تغییرات در پویایی‌های منطقه‌ای در خلیج فارس و پیامدهای ژئوپولیتیکی حضور ایالات متحده در خاورمیانه، به‌ویژه در ارتباط با جاه‌طلبیهای هسته‌ای ایران و چالشهای مستمر در عراق و افغانستان پرداخته است.

فتیحی و همکاران (۱۴۰۱) در «چشم انداز خروج آمریکا از غرب آسیا در پرتو سیاست راهبردی منطقه‌ای» معتقدند آمریکا در غرب آسیا نفوذ زیادی داشته و ائتلاف‌های نظامی و امنیتی متعددی با کشورهای منطقه ایجاد کرده است. روندهای جدید مانند افزایش قدرت چین و شکوفایی نفت شیل در آمریکا، باعث تغییرات در اهمیت غرب آسیا برای این کشور شده و به تشدید روند خروج آمریکا منجر گردیده است. فرضیه پژوهش این است که اهداف آمریکا در غرب آسیا همچنان ثابت مانده، اما راهبردهای نظامی آن تغییر کرده است. به‌جای مداخلات مستقیم، آمریکا به سمت راهبردهای غیرمستقیم، عملیات نقطه‌ای و همکاری با بازیگران منطقه‌ای سوق پیدا کرده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که اهداف آمریکا همچنان شامل امنیت اسرائیل، کنترل انرژی، و مقابله با نفوذ چین، روسیه و ایران است که نشانگر قصد آمریکا برای حضور بلندمدت در منطقه است.

رحمانی و همکاران (۱۴۰۰) در «پروژه دموکراسی سازی آمریکا در طرح خاورمیانه بزرگ» به بررسی پروژه دموکراسی سازی ایالات متحده در چارچوب طرح خاورمیانه بزرگ پرداخته اند. این تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی انجام شده و نتایج آن نشان می‌دهد که ایالات متحده، به‌عنوان تنها ابرقدرت باقی مانده از دوران جنگ سرد، تلاش داشت تا با کنترل این منطقه استراتژیک، به هژمونی جهانی دست یابد. در چارچوب نظم جهانی مدنظر آمریکا، این کشور باید در رأس هرم قرار می‌گرفت و سایر قدرت‌ها به عنوان پیروان آن در سطح جهانی جای می‌گرفتند. اگرچه ایالات متحده در هنگام حمله به منطقه، به ویژه در اشغال عراق، دو راهبرد اصلی انهدام سلاح‌های کشتار جمعی و مبارزه با تروریسم را مطرح کرد، اما به نظر می‌رسد که این راهبردها تنها بسترسازی برای پروژه اصلی ایالات متحده در طرح خاورمیانه بزرگ بودند. بر این اساس، فرضیه این تحقیق این است که پروژه دموکراسی سازی در منطقه خاورمیانه، راهبرد اصلی ایالات متحده برای دستیابی به اهداف بلندمدت خود در این طرح بوده است و موفقیت در این پروژه، زمینه‌ساز تحقق سایر اهداف آمریکا میشد.

۳- چارچوب نظری

نظریه بازی‌ها یکی از ابزارهای قدرتمند در تحلیل روابط بین‌الملل است که به تحلیل تصمیم‌گیریهای استراتژیک میان بازیگران مختلف می‌پردازد. این نظریه بویژه در شرایطی که تصمیمات یک بازیگر به شدت تحت تأثیر اقدامات دیگر بازیگران قرار دارد، کاربرد دارد. در روابط بین‌الملل، بازیگران مختلفی از جمله کشورها، گروههای شبه‌نظامی و سازمان‌های بین‌المللی به طور مداوم با یکدیگر در حال تعامل هستند و تصمیمات آنها می‌تواند بر رفاه جهانی تأثیرگذار

باشد. این مقاله به بررسی نظریه بازی ها در روابط بین الملل، کاربرد آن در تحلیل رفتارهای امنیتی کشورهای مختلف و نحوه استفاده از آن در تحلیل رقابت های استراتژیک می پردازد. نظریه بازی ها ابتدا در حوزه ریاضیات و اقتصاد توسعه یافت، اما به سرعت به سایر حوزه ها مانند سیاست و روابط بین الملل گسترش یافت. اساس این نظریه بر تحلیل رفتارهای بازیگران در شرایط رقابتی استوار است. در این نظریه، هر بازیگر (کشور یا گروه) به دنبال به دست آوردن بیشترین منفعت ممکن است، اما انتخابهای او تحت تأثیر رفتار سایر بازیگران قرار دارد. به عبارت دیگر، تصمیمات هر بازیگر به طور مستقیم به پیش بینی و واکنش به رفتارهای دیگران بستگی دارد. این تعاملات ممکن است به شکلی غیرمستقیم یا مستقیم باشد، و نتایج آن معمولاً در قالب مفاهیم مختلف مانند «تعادل نش» (Nash equilibrium) و «برد-برد» یا «برد-باخت» تحلیل می شود. یکی از مفاهیم کلیدی در نظریه بازی ها تعادل نش است. این مفهوم به وضعیتی اشاره دارد که در آن هیچ بازیگری نمی تواند با تغییر استراتژی خود، نتیجه بهتری نسبت به استراتژیهای موجود به دست آورد، به این معنی که هر بازیگر استراتژی خود را بر اساس انتخابهای دیگر بازیگران تنظیم کرده است (Nash, 1950).

۳-۱ کاربرد نظریه بازی ها در روابط بین الملل

در روابط بین الملل، نظریه بازی ها بویژه در تحلیل استراتژیهای امنیتی و تصمیم گیریهای جنگ و صلح کاربرد دارد. در این زمینه، کشورها به عنوان بازیگران اصلی در نظر گرفته می شوند که تصمیماتشان نه تنها بر منافع ملی خود، بلکه بر امنیت و ثبات جهانی نیز تأثیر می گذارد. یکی از کاربردهای مهم این نظریه، تحلیل روابط و رقابت های میان قدرتهای جهانی و منطقه ای است.

۳-۱-۱ امنیت و رقابت قدرت ها

نظریه بازی ها بویژه در تحلیل رقابت های قدرت ها و کشمکش های استراتژیک در روابط بین الملل کاربرد دارد. برای مثال، رقابت های میان ایالات متحده و چین، یا ایران و عربستان سعودی، را می توان با استفاده از این نظریه تحلیل کرد. در این نوع رقابت ها، هر کشور انتخابهای خود را بر اساس پیش بینی و واکنش به رفتار طرف مقابل انجام می دهد. در چنین شرایطی، هر بازیگر تلاش می کند تا با اتخاذ استراتژیهای، مزیت های رقابتی خود را تقویت کند و در عین حال از تهدیدات احتمالی جلوگیری کند. در این نوع رقابت ها، مفاهیم "برد-برد" یا "برد-باخت" بویژه در شرایط بحرانهای بین المللی اهمیت پیدا می کنند. برای مثال، کشورهای مختلف ممکن است در تلاش باشند تا از طریق دیپلماسی و مذاکره، به توافقاتی دست یابند که برای هر دو طرف سودمند باشد. این موقعیت ها معمولاً زمانی پیش می آیند که همه طرف ها درک کنند که هیچ یک از آنها نمی تواند به طور یکجانبه به تمام منافع خود دست یابد و تنها از طریق همکاری می توانند از افزایش بی ثباتی جلوگیری کنند (Axelrod, 1981:1391-1395).

۳-۱-۲ جنگ و صلح

یکی دیگر از کاربردهای مهم نظریه بازی ها، تحلیل جنگ ها و روندهای صلح در روابط بین الملل است. در این حوزه، نظریه بازی ها کمک می کند تا تصمیمات استراتژیک در مورد جنگ و صلح تحلیل شوند. بویژه در جنگهای نیابتی و رقابت های منطقه ای، کشورها به دنبال به دست آوردن مزیت هایی در مقابل رقبای خود هستند. در این وضعیت ها، هر طرف ممکن است تصمیم بگیرد که با استفاده از ابزارهایی چون تهدیدات نظامی یا تحریم های اقتصادی، فشار بیشتری بر طرف مقابل وارد کند. در جنگهای نیابتی، مانند آنچه در سوریه یا یمن مشاهده می شود، کشورهای دخیل ممکن است با استفاده از گروه های نیابتی به رقابت بپردازند تا منافع خود را تأمین کنند. این بازی های استراتژیک به طور معمول بر مبنای ارزیابی رفتار طرف مقابل و پیش بینی واکنشهای آن طراحی می شوند. برای مثال، ایران و عربستان سعودی درگیر رقابتی هستند که در آن هر یک به دنبال تقویت نفوذ خود در مناطق مختلف خاورمیانه است، اما در عین حال از درگیری مستقیم خودداری می کنند و به جای آن از گروه های نیابتی استفاده می کنند (Fearon, 1995).

۳-۱-۳ مدل های تصمیم گیری و دیپلماسی

نظریه بازی ها بویژه در تحلیل فرآیندهای دیپلماتیک و مذاکرات بین المللی کاربرد دارد. در این زمینه، کشورهای مختلف معمولاً از مدل های مختلفی برای اتخاذ تصمیمات استفاده می کنند. در این مدل ها، هر طرف با توجه به منافع خود و با در نظر گرفتن واکنشهای احتمالی دیگر بازیگران، استراتژیهای خود را تعیین می کند. برای مثال، مذاکرات هسته ای میان ایران و قدرتهای جهانی را می توان با استفاده از مدل های نظریه بازی ها تحلیل کرد. در این مذاکرات، هر طرف سعی می کند تا با پیش بینی رفتار طرف مقابل، به توافقی دست یابد که بیشترین منافع را برای خود به دنبال داشته باشد. در مذاکرات هسته ای، ایران و کشورهای ۵+۱ به طور مستمر در تلاش هستند تا با استفاده از دیپلماسی، منافع خود را تأمین کنند. این مذاکرات به طور واضح یک نمونه از استفاده از نظریه بازی ها برای تحلیل انتخابهای استراتژیک است. در این فرآیند، هریک از طرفین برای رسیدن به توافق به طور مداوم استراتژیهای خود را بر اساس ارزیابی رفتار طرف مقابل تنظیم می کنند (Kydd, 2005).

۴- روند حضور آمریکا در منطقه غرب آسیا

دخالت آمریکا در منطقه از اوایل دهه ۱۹۷۰ و در پی خروج انگلیس از شرق سوئز به طرز چشمگیری گسترش یافت. با این وجود، در آن زمان به دلایل مختلف واشنگتن به هیچ وجه در موقعیت ایده آل قرار نگرفت. از طرفی جنگ ویتنام، حمایت کنگره و مردمی از درگیری های نظامی در خارج از کشور را به شدت با مشکل مواجه کرده بود. دوم آنکه شوک نفتی سال ۱۹۷۳ چالش دیگری را در احیای اقتصاد ایالات متحده و بقیه کشورهای صنعتی غرب پدیدار ساخته بود. ظهور روند نقش آفرینی آمریکا در خاورمیانه پس از جنگ یوم کپور در اکتبر ۱۹۷۳ آغاز شد. در این دوره آمریکا استراتژی بزرگ

موازنه سازی فراکرانه ای و احاله مسئولیت به متحدان منطقه ای راجهت کنترل شوروی و کنشگران ناهمسودر خاورمیانه برگزید (Prifti, 2017: 59)

آمریکا از طریق این راهبرد منافع خود رادر خاورمیانه بدون حضور نظامی قابل ملاحظه ای مدیریت کرد. پیرو این سیاست تئوریسن های آمریکایی با همکاری و تأمین بودجه کشورهای محلی، بر ضد سلطه شوروی عمل کرد. چشم انداز استراتژیک آمریکا مبتنی بر رویکرد دوستونی نیکسون بود که طبق آن واشنگتن خصوصاً از طریق فروش مقادیر عظیم سلاح های پیشرفته، از عربستان و ایران حمایت می کند. این دو کشور به عنوان ضامن تعادل قدرت منطقه ای مطلوب برای منافع آمریکا عمل می کردند. مسئله دیگری که طی این سالها جریان داشت این بود که هنری کیسینجر به عنوان وزیر امور خارجه دولت ریچارد نیکسون، جهت آشتی اسرائیل و همسایگان عرب تلاش زیادی کرد. همین تلاشها منجر به رشد نفوذ آمریکا در منطقه شد. پیوستن مصر به محور آمریکا در منطقه و جدایی از بلوک شرق و انعقاد معاهده صلح اسرائیل و مصر محصول این دوره بود. رویکرد دو ستونی واحاله مسئولیت در سال ۱۹۷۹ توسط انقلاب ایران از بین رفت. کشوری که زمانی به عنوان قدرتمندترین و قابل اعتمادترین شریک آمریکا در خلیج فارس تلقی میشد، بدبینی شدیدی نسبت به آمریکا پیدا کرد (Wright, 2010).

حملات یازده سپتامبر به عنوان یک شگفتی ساز، دگردیسی تمام عیاری نسبت در سیاست خاورمیانه ای آمریکا پدید آورد. این رخداد منجر به جایگزینی افراط گرایی و تروریسم به جای کمونیسم به عنوان دشمن آمریکا طی سالیان جنگ سرد شد. غرب آسیا با روی کار آمدن بوش پسر بیش از هر منطقه در کانون توجه قرار گرفت. متعاقب این حادثه دولت بوش یک راهبرد مداخله گرایانه را در سیاست خاورمیانه در پیش گرفت. در این دوره آمریکا به افغانستان حمله کرد و این کشور را اشغال نمود. پس از حمله به افغانستان جرج بوش پسر بر این اعتقاد بود که صدام حسین برای منافع آمریکا و اسرائیل به اندازه کافی خطرناک است که سیاست مهار در دهه گذشته کافی نبوده است (Gerges, 2009: 16-19).

پس از آن باراک اوباما استراتژی خاورمیانه خود را مبتنی بر رویکرد ترمیم خسارات وارده در دوران ریاست جمهوری جورج دبلیو بوش تدوین کرد. به زعم وی آمریکا نیاز داشت که ارتا فرسوده و خسته خود را در حالت استراحت قرار دهد. برای این منظور، او سطح و میزان عملیات سربازان را در عراق کاهش داد (Hass, 2010: 338) به همین خاطر اوباما از مداخلات جدید نظامی در مقیاس بزرگ اجتناب کرد، از متحدین خواست مسئولیت بیشتری را برای امنیت منطقه ای به عهده بگیرند.

با روی کار آمدن دونالد ترامپ و با توجه پیشینه کاری وی به لحاظ اینکه در عرصه تجارت فعالیت میکرد، استنباط غالب این بود که در عرصه سیاست خارجی رویکردهای جدیدی را در پیا خواهد گرفت. بر این اعتقاد بود که متحدان آسیایی باید برای امنیت خود هزینه بیشتری بپردازند (Brozus and Overhaus, 2016: 2). به باور وی ایالات متحده منابع خود را به خاطر منافع متحدان منطقه ای به خطر انداخته است. وی دیدگاه منفی نسبت به سیاست خارجی رؤسای جمهور پس از خود داشت که آمریکا را درگیر جنگ های ادامه دار در غرب آسیا کرده بودند. لذا طبق اسناد امنیت ملی این کشور اولویت خود را برای مهار چین در شرق قرار دارد که از دوره اوباما در دستور کار وزارت خارجه این کشور در جریان بود و در

دوره بایدن نیز پیگیری گردید. در دوره اوباما، محور اصلی تغییر در سیاست خارجی آمریکا، افغانستان، عراق و همچنین رویکردهای تعارض در روابط ایران و آمریکا بود. اوباما تلاش نمود تا سیاست منطقه ای خود در عراق را با کشورهای اروپایی، چین و روسیه تنظیم نماید. این امر نتایج فوری و کاملاً مشهودی را در ارتباط با عراق به جا گذاشت. نیروهای نظامی از حوزه های شهری و همچنین درگیری های داخلی عراق خارج شدند. این امر از یک سو، هزینه های انسانی کمتری را برای آمریکا ایجاد میکرد، از طرف دیگر، زمینه مشارکت طیف گسترده تری از کشورهای بین المللی و منطقه ای در سرنوشت عراق را ایجاد می نمود. (فلاح نژاد و ذاکرایان، ۱۳۹۵: ۲۷)

اوباما از ابتدای حکومت خود در مورد آغازی نو از روابط با جهان اسلام سخن گفت. وی در مبارزه های انتخاباتی خود قول داده بود پس از پیروزی در انتخابات و در اوایل ریاست جمهوری خود در یکی از کشورهای اسلامی با مسلمانان سخن خواهد گفت (Wright, 2010). نخستین کشور مسلمانی که اوباما به عنوان رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا آنجا را برای بازدید انتخاب کرد، ترکیه بود. در این سفر و در تاریخ ۶ آوریل ۲۰۰۹، اوباما سخنرانی ای در پارلمان ترکیه داشت و در آن دیدگاه های خود را عیان کرد. محورهای سخنرانی او در پارلمان ترکیه عبارت از تهدید مشترک، بحران اقتصادی و تروریسم علیه آمریکا و ترکیه و لزوم همکاری در برابر این تهدیدات و به عبارت دیگر نفی یکجانبه گرایی آمریکا بود (Carnegie Endowment for International Peace, 2010).

در این دوره، واشنگتن بر این باور بود که خلیج فارس به چند دلیل برای منافع امنیتی ایالات متحده اهمیت دارد. نخست اینکه ایالات متحده ترانزیت ایمن نفت از خلیج فارس را به عنوان یک نگرانی اقتصادی و امنیتی حیاتی می داند. دوم، تسلط بر خلیج فارس به معنای تسلط بر سه نقطه مهم در تجارت دریایی است یعنی تنگه هرمز، کانال سوئز و تنگه باب المندب. سوم، سرمایه گذاری مازاد نفت عربستان در تعهدات دولت ایالات متحده، ارتباط بازار جهانی نفت را به قیمت دلار آمریکا حفظ می کند. این امر در حفظ موقعیت دلار به عنوان ارز ذخیره جهانی اهمیت دارد و برتری مالی ایالات متحده را تضمین می کند. دلیل چهارمی هم وجود دارد: اگر ایالات متحده به طور مستمر بر منطقه تسلط نداشته باشد، یک قدرت بزرگ رقیب (اتحاد جماهیر شوروی سابق و اکنون چین) به دنبال وارد کردن منطقه به حوزه نفوذ خود خواهد بود. (نشال اینترست، ۱۴۰۳)

۵- منافع آمریکا در غرب آسیا

آمریکا با توجه به اهمیت ژئواستراتژیک و ژئواکونومیک منطقه خاورمیانه و خلیج فارس، تلاش جدی جهت حضور و تأمین منافع خود در این منطقه نموده اند. که از جمله منافع این کشور در منطقه خاورمیانه می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

الف) منافع حیاتی: تضمین امنیت عبور انرژی از منطقه ۲. تضمین امنیت و بقای رژیم اسرائیل ۳. مقابله با تروریسم و بنیادگرایی در منطقه.

ب منافع فوق العاده مهم: -جلوگیری از شکلگیری هژمون منطقه ای مخالف آمریکا و غرب- پیشبرد روند صلح اعراب و رژیم اسرائیل - حفظ روابط آمریکا و متحدان عرب طرفدار غرب در منطقه

ج) منافع مهم: -انجام اصلاحات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کشورهای منطقه در جهت تقویت دموکراسی، حقوق بشر و سایر ارزشهای لیبرالی (الهی، ۱۳۸۷: ۳۶۰-۳۷۰)

چالش های پیش روی ایالات متحده در خاورمیانه مستلزم بازگشت به استراتژی متعادل سازی فراساحلی است. منافع تاریخی در منطقه - ضد کمونیسم و امنیت انرژی - به دلیل تغییرات ژئوپلیتیکی و تکنولوژیکی تا حد زیادی بی ربط شده است. محیط استراتژیک منطقه تغییر کرده است و رویکرد فعلی ایالات متحده به منطقه خطرات فزاینده ای را به همراه دارد: رفتارهای خطرناک متحدان ایالات متحده را ممکن می سازد، خطرات اخلاقی رادکشوه های غیر دموکراتیک محلی ایجاد می کند، و منافع منطقه ای دیگر قدرتهای بزرگ را نادیده می گیرد. تلاش های آمریکا برای تغییر شکل منطقه به ندرت به اهداف اعلام شده دست یافته است. رویکرد محدودتر این پتانسیل را دارد که تعهدات و منافع آمریکا در منطقه را به تعادل برساند (Ashford, 2022).

امروزه اگرچه منافع ایالات متحده در خاورمیانه به اندازه یک دهه پیش قابل توجه نیست، اما واشنگتن هنوز چند منافع اصلی دارد: از جمله حفظ توازن مطلوب قدرت در منطقه، کاهش تهدید سازمانهای تروریستی علیه خاک و منافع آمریکا، حفاظت از آزادی کشتیرانی و دسترسی به نفت، و جلوگیری از گسترش سلاح های هسته ای. طبق منافع فوق، این گزارش چند هدف اصلی را برای ارتش ایالات متحده در خاورمیانه توصیه کرده است:

۱- نظارت و مقابله با فعالیت چین و روسیه؛ بازدارندگی و کمک به شرکا در پاسخ به سیاست تقابلی منطقه ای؛ نابودی سازمانهای تروریستی که ایالات متحده و منافع منطقه ای آن را تهدید می کنند؛ حفاظت از آزادی حمل و نقل دریایی و دسترسی به نفت.

۲- ایالات متحده باید حضوری قابل توجه (بین ۲۰ تا ۳۰ هزار نیرو) اما متناسب برای تعامل محدود و قوی در خاورمیانه داشته باشد. در این زمینه نقش متحدان و شرکا بسیار مهم خواهند بود.

همزمان با افزایش قدرت و نفوذ چین در منطقه و جهان، واشنگتن نسبت به شکست خود از پکن نگران است و تلاش دارد تا شکل تعامل با چین را از حالت رقابت به تقابل سنجیده تغییر دهد. در این چارچوب کاخ سفید احساس می کند منابع نظامی و اقتصادی بیشتری را باید به آسیا اختصاص بدهد؛ بنابراین تصمیم گرفته است از نیروی انسانی و تجهیزات نظامی در دیگر نقاط جهان کم کند و آنها را به سمت شرق آسیا سوق دهد (Ikenberry, 2011: 60-67).

۶- کاهش اهمیت خاورمیانه در سیاست خارجی آمریکا

آمریکا فعال ترین پیشران برون منطقه ای مداخله گرد غرب آسیا است که تقریباً در هزاره سوم میلادی هیچ روندی را بدون بررسی نوع و میزان نقش آفرینی آن نمی توان سنجش کرد؛ بسیاری از رخداد های غرب آسیا از جمله بحرانها، جنگ و تنش متأثر از حضور منطقه ای این کشور است. غرب آسیا تا قبل از خیزش اقتصادی چین در شرق آسیا، برترین و پایدارترین عنصر

در سیاست خارجی آمریکا بود، اما خیزش اقتصادی چین از یک سو و همچنین انقلاب نفت شیل منجر به تولید شبهاتی شده که دیگر منطقه غرب آسیا را حائز اهمیت سابق برای آمریکا نمی دانند (فتیحی و دیگران، ۱۳۹۹: ۱۷۶).

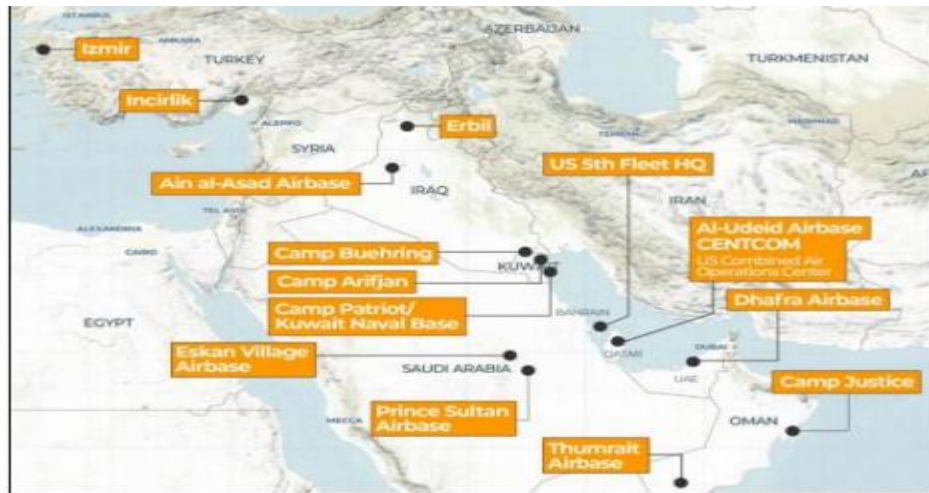
هزینه های سنگین حضور نظامی در جنگهای افغانستان و عراق نیز از جمله عوامل مهمی بود که سیاستگذاران آمریکا را به تغییر رویکرد در قبال غرب آسیا وادار کرد. بسیاری از مقامات ارشد دولت آمریکا با اذعان به اینکه تداوم سیاست حضور مستقیم عاملی مضر برای منافع ملی این کشور است، بر تغییر نوع حضور آمریکا از حضور مستقیم به «انتخاب جایگزین» برای آمریکا در منطقه تأکید کردند. منظور از سیاست «انتخاب جایگزین» تعامل با سایر متحدان آمریکا برای ایفای نقش مؤثرتر در تحولات منطقه بود. به عبارت دیگر، برای جلوگیری از تحمیل هزینه های سنگین به آمریکا، سیاست گذاران این کشور اعلام کردند به جای حضور مستقیم، تحولات منطقه را از طریق خود کشورهای منطقه مدیریت خواهند کرد (Krieg, 2016).

کاهش وابستگی ایالات متحده به انرژی خاورمیانه را نیز از دیگر عوامل کاهش حضور این کشور در این منطقه ارزیابی کرد به گونه ای که بررسی اسناد نشان میدهد سیاستگذاران آمریکا تصمیم به خودتکایی در حوزه انرژی و عدم وابستگی به انرژی غرب آسیا گرفتند.

علاوه بر موارد فوق، بوچانان (Buchanan) سیاست مدار جمهوری خواه نیز علائمی را از افول آمریکا مطرح کرده است. به نوشته وی، آمریکا اکنون جهانی را به ارث گذاشته است که در آن کره شمالی به سلاح هسته ای دست یافته، چین به قدرتی بزرگ تبدیل شده، روسیه ناوگان و هواپیماهای خود را روانه حریم هوایی ناتو کرده و تنها سایه ای از ناتو باقی مانده است. از سوی دیگر، تروریستها در لیبی، سوریه، عراق، یمن، نیجریه و سومالی، با مصونیت کامل در حال فعالیت هستند. به نظر وی، آمریکا دیگر نمی تواند با جهان - آنگونه که در زمان آیزنهاور و ریگان با قدرت مواجه میشد - برخورد کند و برای آمریکا آنچه قدرت یکجانبه یا «هژمونی خیرخواه جهانی» می نامید، تمام شده است. آمریکا امروزه نیاز دارد واقعیت های تازه ای را که با آن روبه رو است، به رسمیت بشناسد و متناسب با آن عمل کند. بوچانان چند عامل مهم را در تحول جهانی مؤثر میداند، از جمله تلاش روسیه برای بازسازی نیروهای استراتژیک، مواجه سازی آن با ناتو، حضور در کریمه و سوریه و تثبیت قدرت در غرب آسیا و سپس ظهور چین با مازاد تجاری وسیع در قالب رقیب ژئواستراتژیک و اقتصادی برای ایالات متحده، درگیری اروپایی ها با مهاجران قبیله گرا، تکفیری و هسته ای شدن کره شمالی (Writer, 2009, February 19).

از دیدگاه کریستوفر لاین نیز چرخش قدرت جهانی از غرب به شرق منجر به افول آمریکا از منظر کاهش نفوذ و سلطه جهانی شده است (Layne, 2012).

مهمترین پایگاه‌های مورد استفاده آمریکا در خاورمیانه

منبع: Mapbox., Al Jazeera

زمانی که در سال ۱۹۹۱، جنگ خلیج فارس به اتمام رسید، امنیت سیاسی در خاورمیانه دچار تحولات شگرفی شد که تا به امروز ادامه دارد، امروزه شرایط جنگ و درگیری در خاورمیانه بطور گسترده و متفاوتی در جریان است، از طرفی با مجهز شدن برخی از کشورهای خاورمیانه به سلاح‌های کشتار جمعی، تهدید و امکان درگیری بین این کشورها روزافزون شده است. همچنین حضور گروه‌های تروریستی همچون طالبان و داعش در دهه گذشته و پرورش تروریسم توسط آنها و انجام خرابکاری‌های متعدد در سراسر جهان باعث انزوای سیاسی-اقتصادی خاورمیانه گردیده و از طرفی وقوع درگیری‌های متعدد و کم رنگ شدن صلح اعراب و اسرائیل باعث بوجود آمدن احساسات ضد غربی در این نقطه از جهان شده است که وجود همه این دلایل و درگیری‌ها و بویژه حملات ۱۱ سپتامبر در آمریکا باعث حضور گسترده آمریکا در این منطقه شده است. روندها و رویدادهای ساختاری موجود در خاورمیانه نشانگر آن هستند که پایه‌های نظام سایکس-پیکو لرزان شده اند، به شکلی که به نظر می‌رسد در میان و بلند مدت خاورمیانه شکل جدید خواهد گرفت. این روندها و رویدادها مسائل مهمی چون احتمال فزاینده تجزیه برخی کشورها و شکل‌گیری کشورهای جدید بر محوریت و پیش‌آهنگی کردها، اوج‌گیری اسلام‌رادی‌کال سنی و احتمالاً افول آن طی سال‌ها و دهه‌های آتی، احتمال فزاینده تسری بی‌ثباتی به قدرت‌ها و بازیگران اصلی خاورمیانه بخصوص ترکیه، روند رو به گسترش سیاست‌های دست راستی در اسرائیل با پیامدهای جدی امنیتی برای آینده این رژیم، کاهش اهمیت استراتژیک خاورمیانه برای آمریکا از یکسو و اهمیت فزاینده خاورمیانه برای کشورهای اروپایی به دلیل موضوع انرژی، پناهندگان و تروریسم را در بر می‌گیرد. (ترابی، طاهری زاده ۱۳۹۸: ۸)

در نهایت، مسئله و ترکیب خاورمیانه بسیار پیچیده تر از این است که بتوان آینده آن را حتی بعد از خروج آمریکا از این منطقه پیش‌بینی کرد، معضلات مربوط به گروه‌های رادی‌کال مذهبی، تروریسم، مسئله عربستان، ترکیه، مناقشات سوریه،

خودمختاری و تجزیه طلبی کردها، حمایت ایران از گروه های مخالف عربستان، نفوذ ایران در عراق، سوریه و لبنان، منازعات مربوط به کم آبی در مناطق خشک و نیمه خشک این منطقه که در سال های نه چندان دور به وقوع خواهد پیوست، منازعات ژئو اکونومیکی و صدها مورد دیگر؛ پیش بینی را در مورد آینده این منطقه بسیار سخت و تا حدودی غیر ممکن می سازد، حتی اگر بخواهیم از منظر تئوریک به این مسئله بنگریم اکثر نظریات روابط بین الملل در زمینه پیش بینی ضعیف عمل می کنند و این ناتوانی در پیش بینی، ضعف نظریات نیست بلکه سیال و پیچیدگی و غیر قابل پیش بینی بودن نظام بین الملل است. از طرفی هر چند آمریکا از لحاظ نظامی نیروی های خود را در منطقه خاورمیانه کاهش دهد و یا حتی آنها را خارج کند، تصور مهمل و بیهوده ای است اگر بخواهیم تصور کنیم که آمریکا بصورت فراگیر از این منطقه خارج میشود؛ درست است که شاید نفت خاورمیانه همانند گذشته برای این کشور از اهمیت چندانی برخوردار نباشد اما نمی توان منکر این واقعیت شد که آمریکا منافع گسترده اقتصادی و سیاسی در این منطقه دارد، بویژه با حضور گسترده چین در این منطقه و افزایش مبادلات کشورهای خاورمیانه با این کشور، آمریکا، چین را رقیب و حتی تهدیدی علیه اقتدار خود در این منطقه می داند. از طرفی تا زمانی که اسرائیل به عنوان یکی از متحدین دیرینه و قدرتمند آمریکا در این منطقه حضور دارد، به هیچ عنوان و بصورت تمام عیار، آمریکا، خاورمیانه را ترک نخواهد کرد (Gause et al, 2007). بررسی ها حاکی از آن است که عمق نفوذ حضور آمریکا در خاورمیانه به عنوان حامی نظام های سیاسی فاقد مشروعیت حاکم بر کشورهای منطقه به عنوان مهمترین تکیه گاه رژیم های حاکم بر این کشورها بوده و هرگونه ایجاد خلاء در این خصوص یا خروج تدریجی امریکا از منطقه ثبات سیاسی و حاکمیتی این کشورها را تحت تاثیر خود قرار خواهد داد.

۷- تهدیدات امنیتی خروج آمریکا از خاورمیانه برای کشورهای عربی خلیج فارس

با خروج تدریجی ایالات متحده از خاورمیانه، کشورهای عربی خلیج فارس در معرض تهدیدات جدیدی قرار خواهند گرفت. این تهدیدات بویژه در زمینه امنیت نظامی، اقتصادی، و انرژی بیشترین اهمیت را دارند. کارشناسان مختلف بر این باورند که این تغییرات می توانند منجر به افزایش بی ثباتی در منطقه شوند، اگرچه برخی دیگر معتقدند که این نگرانی ها اغراق آمیز است و ایران همواره رویکردی مسالمت آمیز و همکاری جویانه با همسایگان خود داشته است.

۷-۱ تهدیدات مستقیم از سوی ایران

یکی از بزرگ ترین تهدیدات برای کشورهای عربی خلیج فارس، ایران است. کاهش حضور نظامی ایالات متحده ممکن است به ایران این فرصت را بدهد که نفوذ خود را در کشورهای همسایه گسترش دهد. ایران، با توجه به موقعیت جغرافیایی خود و کنترل بر تنگه هرمز، می تواند تأثیر زیادی بر امنیت انرژی جهانی و کشورهای حوزه خلیج فارس داشته باشد. تنگه هرمز، که تقریباً یک سوم نفت جهانی از آن عبور می کند، در صورت تهدید یا بسته شدن توسط ایران، می تواند به افزایش قیمت های نفت و بحران اقتصادی در منطقه منجر شود (Wechsler, 2019).

با این حال، ایران همواره تأکید کرده است که از این موقعیت به عنوان ابزاری برای فشار سیاسی استفاده می کند، نه تهدیدی واقعی برای کشورهای همسایه. تا به امروز، ایران هیچ گاه به طور مستقیم به کشورهای عربی خلیج فارس حمله

نکرده است و بیشتر از آن برای تأمین امنیت داخلی و مقابله با تهدیدات خارجی استفاده کرده است. در نتیجه، این تهدیدات اغلب به عنوان ابزار دیپلماتیک در مواقع بحران مطرح می‌شوند تا ایران بتواند به اهداف خود در زمینه امنیت انرژی دست یابد.

۷-۲ تهدیدات ناشی از گروه‌های نیابتی ایران

از دید کشورهای منطقه یکی دیگر از تهدیدات برای کشورهای عربی خلیج فارس، گروه‌های نیابتی ایران هستند که در کشورهای مختلف منطقه به فعالیت مشغول‌اند. گروه‌هایی مانند حزب‌الله لبنان، حوثی‌ها در یمن، و دیگر گروه‌های مسلح تحت حمایت ایران، می‌توانند به عنوان ابزارهایی برای حرکت به سمت منافع ایران و برخلاف نظر کشورهای منطقه عمل کنند. این گروه‌ها بویژه در جنگ‌های نیابتی در یمن و سوریه فعال هستند و تصور این است در برابر کشورهای عربی خلیج فارس، تهدیدات امنیتی را ایجاد کرده‌اند (Middle East Policy, 2024). بویژه حوثی‌ها که در یمن تحت حمایت ایران قرار دارند، حملات موشکی و پهپادی علیه عربستان سعودی و امارات متحده عربی انجام داده‌اند که نشان‌دهنده توانایی این گروه‌ها در تهدید امنیت کشورها است. اما باید توجه داشت که اولاً هدف اصلی ایران همواره رژیم صهیونیستی بوده که مصداق آنها بویژه در طول یکسال اخیر به وضوح خود را نشان داد. بعلاوه ایران به طور رسمی اعلام کرده است که هدف از حمایت از این گروه‌ها، تنها تأمین امنیت منطقه‌ای و مقابله با تهدیدات خارجی و کنترل رژیم صهیونیستی است. ایران به طور مستقیم از این گروه‌ها برای ایجاد بحران یا تهدید امنیتی برای کشورهای عربی خلیج فارس استفاده نکرده است و این گروه‌ها بیشتر به عنوان نیروهایی برای مقابله با تهدیدات بزرگتر عمل کرده‌اند. بنابراین، تهدیدات ناشی از این گروه‌ها نباید به طور قطعی به عنوان تهدیدات امنیتی مستقیم برای کشورهای خلیج فارس تلقی شود، بلکه باید آنها را در چارچوب رقابت‌های سیاسی و استراتژیک در منطقه ارزیابی کرد.

۷-۳ تهدیدات اقتصادی و انرژی

کشورهای عربی خلیج فارس بویژه از لحاظ اقتصادی و انرژی آسیب‌پذیرند. این کشورها عمدتاً به صادرات نفت و گاز خود وابسته هستند، و هر گونه تهدید علیه مسیرهای انتقال انرژی می‌تواند تبعات گسترده‌ای برای امنیت اقتصادی این کشورها به دنبال داشته باشد. ایران، با کنترل بر تنگه هرمز و همچنین دسترسی به سایر مسیرهای دریایی مهم، می‌تواند با تهدید به بستن این مسیرها یا ایجاد ناامنی در آنها، فشار اقتصادی سنگینی به کشورهای خلیج فارس وارد کند. علاوه بر این، تهدیدات سایبری و حملات به زیرساخت‌های انرژی می‌تواند به طور مستقیم بر رشد اقتصادی این کشورها تأثیر منفی بگذارد (Wechsler, 2019). این تهدیدات اقتصادی بیشتر جنبه غیرنظامی دارند و ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای، هیچ‌گاه از این ابزار برای تهدید کشورهای عربی خلیج فارس استفاده نکرده است. این تهدیدات در شرایط خاص، بیشتر به عنوان ابزار دیپلماتیک در مقابل فشارهای خارجی به کار می‌روند تا تهدیدات عملی برای کشورهای منطقه. به همین دلیل، این تهدیدات باید با دقت بیشتری بررسی شوند تا از بزرگ‌نمایی آنها جلوگیری شود.

۴-۷ تهدیدات سیاسی و رقابت های منطقه‌ای

خروج تدریجی ایالات متحده از منطقه می‌تواند منجر به افزایش رقابت های منطقه‌ای شود. کشورهایمانند عربستان سعودی و امارات ممکن است برای مقابله با تهدیدات مشترک به سمت تقویت همکاریهای دفاعی منطقه‌ای حرکت کنند. این افزایش همکاریهای منطقه‌ای می‌تواند شامل ایجاد پیمانهای امنیتی جدید و خرید تجهیزات نظامی پیشرفته از قدرتهای غیرغربی مانند چین و روسیه باشد (Foreign Policy, 2024). این رقابت های امنیتی می‌تواند به افزایش تنش ها در منطقه و به چالش کشیدن نظم فعلی منجر شود. کشورهای خلیج فارس بویژه در شرایط تغییرات استراتژیک جهانی باید به تقویت همکاریهای دفاعی منطقه‌ای توجه بیشتری داشته باشند. این روند می‌تواند به طور غیرمستقیم امنیت منطقه را تأمین کرده و به کاهش وابستگی به قدرتهای خارجی کمک کند. اما این تغییرات همچنین می‌تواند به افزایش رقابت های سیاسی و نظامی در منطقه منجر شود که می‌تواند به بی ثباتی بیشتر دامن بزند.

۵-۷ جایگزینی چین به جای آمریکا

یکی از تهدیدات جدید برای کشورهای خلیج فارس، جایگزینی چین به جای ایالات متحده است. چین در سالهای اخیر تلاش کرده است تا نفوذ خود را در خاورمیانه گسترش دهد، بویژه از طریق پروژههای زیرساختی مانند ابتکار کمربند و جاده و همچنین روابط تجاری و انرژی با کشورهای خلیج فارس. چین به عنوان بزرگترین واردکننده نفت از این منطقه، در تلاش است تا روابط استراتژیک خود را با این کشورها مستحکم کند (Kroenig, 2020). چین برخلاف ایالات متحده که روابط نظامی و امنیتی مستحکمی با کشورهای خلیج فارس برقرار کرده، بیشتر بر مبادلات اقتصادی و تجاری متمرکز است. این تغییر در رویکرد جهانی می‌تواند تهدیداتی برای کشورهای خلیج فارس ایجاد کند، زیرا چین تمایلی به مداخله نظامی ندارد و این کشورها ممکن است در موقعیت‌های بحرانی نیازمند حمایتی باشند که چین قادر به تأمین آن نباشد (Legrenzi, 2017).

۶-۷ رقابت های منطقه‌ای و افزایش تنش‌ها

با خروج ایالات متحده از خاورمیانه، رقابت های منطقه‌ای در خلیج فارس ممکن است شدت گیرد. بویژه، ایران که به طور مستمر بر گسترش نفوذ خود در کشورهای همسایه خود از جمله عراق، سوریه و یمن متمرکز است، ممکن است از این فرصت برای افزایش فشارها و تهدیدات بر کشورهای عربی خلیج فارس بهره ببرد. این رقابت های قدرتی، به ویژه در زمینه نفوذ سیاسی و نظامی، می‌تواند به تشدید تنش ها و بی ثباتی در منطقه منجر شود (Robinson, 2021). این رقابت ها می‌تواند کشورهای خلیج فارس را به سمت تقویت ظرفیت‌های نظامی خود و همکاریهای امنیتی با دیگر قدرت‌ها سوق دهد. در این شرایط، کشورهایمانند عربستان سعودی و امارات متحده عربی ممکن است به دنبال تقویت همکاریهای نظامی با چین یا روسیه باشند، که این امر می‌تواند به شکل‌گیری بلوک‌های جدید قدرت و تغییر در ساختار امنیتی منطقه منجر شود (Johnson, 2022).

۷-۷ تهدیدات اقتصادی و انرژی

تهدیدات امنیتی در حوزه انرژی نیز بویژه برای کشورهای خلیج فارس یک نگرانی مهم است. این کشورها که به شدت به صادرات نفت و گاز خود وابسته هستند، در صورت افزایش بی ثباتی در منطقه و تهدید مسیرهای انتقال انرژی، با مشکلات اقتصادی جدی مواجه خواهند شد. ایران، که کنترل تنگه هرمز را در دست دارد، می‌تواند از این موقعیت برای تهدید جریان انرژی جهانی استفاده کند، که به نوبه خود می‌تواند بر امنیت اقتصادی کشورهای خلیج فارس تأثیرگذار باشد (Wechsler, 2019). این تهدیدات می‌تواند بیشتر جنبه‌های غیرنظامی داشته باشد، زیرا ایران هیچ‌گاه به طور مستقیم از تهدید جریان انرژی برای حمله به کشورهای خلیج فارس استفاده نکرده است. با این حال، در صورت افزایش تنش‌های منطقه‌ای، این تهدیدات ممکن است جنبه عملی‌تری پیدا کنند و کشورهای خلیج فارس باید به تقویت زیرساختهای امنیتی انرژی خود و هم‌افزایی بیشتر در تأمین امنیت خطوط نفتی توجه کنند.

۷-۸ تهدیدات سایبری و غیرنظامی

در دنیای دیجیتال امروزی، تهدیدات سایبری می‌توانند به یک تهدید جدی برای امنیت ملی کشورهای خلیج فارس تبدیل شوند. کشورهای این منطقه که به طور فزاینده‌ای در حال دیجیتالی شدن و اتکا به زیرساختهای فناوری اطلاعات هستند، باید از تهدیدات سایبری بویژه از سوی کشورهای رقیب یا گروههای غیر دولتی آگاه باشند. حملات سایبری می‌تواند زیرساختهای حیاتی مانند شبکه‌های انرژی و اطلاعاتی را هدف قرار دهد، که این امر می‌تواند به بحرانهای اقتصادی و اجتماعی منجر شود (Legrenzi, 2017). کشورهای خلیج فارس باید به تقویت امنیت سایبری و همکاریهای بین‌المللی در این زمینه توجه بیشتری داشته باشند. در صورت کاهش حضور قدرتهای غربی در زمینه امنیت دیجیتال، این کشورها باید زیرساختهای امنیتی خود را تقویت کرده و برای مقابله با تهدیدات جدید آماده شوند.

۸- تأثیرات خروج آمریکا از خاورمیانه بر ایران

خروج آمریکا از منطقه خاورمیانه یم تواند پیامدهای مهمی برای قدرت و منافع ایران در پی داشته باشد:

۸-۱ افزایش نفوذ ایران در منطقه

با خروج تدریجی ایالات متحده از خاورمیانه، ایران به طور قابل توجهی می‌تواند نفوذ خود را در کشورهای همسایه، بویژه در سوریه و عراق، تقویت کند. باید در نظر داشت که نفوذ چیزی متفاوت از قدرت عریان است. بدین معنی که رویکرد همراهی ایران با سیاست‌های ضدظلم غزه و حتی رویارویی نظامی با اسرائیل برای ملت‌های عرب بسیار جذاب است. امری که در دولت‌های این کشورها مشاهده نمی‌شود. ایران که در این کشورها روابط نظامی و اقتصادی مستحکمی برقرار کرده است، قادر خواهد بود از موقعیتهای استراتژیک این کشورها برای گسترش نفوذ خود بهره‌برداری کند. بویژه در عراق، که دولت شیعه این کشور روابط نزدیکی با تهران دارد، ایران می‌تواند نفوذ سیاسی و نظامی خود را گسترش دهد (Rakel, 2007). همچنین، در سوریه، ایران از پایگاههای نظامی و گروههای نیابتی خود برای تقویت حضور خود در

منطقه بهره‌برداری خواهد کرد. این تغییرات در معادلات منطقه‌ای می‌تواند به افزایش قدرت ایران به عنوان یک بازیگر منطقه‌ای منجر شود. ایران با استفاده از خلأ به وجود آمده، به احتمال زیاد روابط خود را با دولتهای همسایه گسترش خواهد داد و از این طریق می‌تواند نفوذ خود را در خاورمیانه تثبیت کند. این امر بویژه با در نظر داشت نگرش ضد صهیونیستی ایران و ملاحظه ملت‌های کشورهای عربی در همراهی با مردم غزه می‌تواند به افزایش قدرت ایران بیش از پیش کمک کند. در عین حال، این تحولات ممکن است بویژه برای کشورهای عربی خلیج فارس و دیگر قدرتهای جهانی نگران‌کننده باشد، زیرا تقویت موقعیت ایران در منطقه به معنای افزایش فشارها بر آنها است (Ahmadian, & Mohseni, 2019: 350-359).

۸-۲ تهدیدات علیه رژیم صهیونیستی و قدرتهای غربی

یکی از پیامدهای خروج آمریکا از خاورمیانه، تهدیدات احتمالی علیه رژیم صهیونیستی است. ایران که همواره به دنبال ایجاد توازن در برابر اسرائیل بوده، با کاهش حضور ایالات متحده می‌تواند از فرصت‌ها برای تقویت حضور خود در سوریه و لبنان استفاده کند. ایران با تقویت روابط خود با گروههای نیابتی مانند حزب الله لبنان و افزایش توانمندی‌های نظامی این گروه‌ها، می‌تواند تهدیدات جدیدی علیه اسرائیل ایجاد کند (Kamrava, 2012). این تحولات ممکن است امنیت اسرائیل را تحت تأثیر قرار دهد و موجب تشدید تنش‌ها در منطقه شود. با توجه به روابط ایران با گروههای نیابتی در منطقه، کاهش حضور آمریکا می‌تواند به ایران این فرصت را بدهد که تهدیدات علیه اسرائیل را افزایش دهد. این تهدیدات ممکن است به شکل حملات موشکی، پهپادی یا حمایت از عملیات‌های تروریستی علیه اهداف اسرائیلی باشد. به علاوه، ایران ممکن است به دنبال تقویت زیرساختهای نظامی خود در سوریه باشد تا تهدیدات مستقیم علیه اسرائیل را افزایش دهد (Katzman, 2016).

۸-۳ افزایش رقابت نظامی در قالب خرید تسلیحاتی

با کاهش حضور ایالات متحده در خاورمیانه، رقابت نظامی و افزایش خریدهای تسلیحاتی در منطقه تشدید خواهد شد. کشورهای عربی خلیج فارس، به ویژه عربستان سعودی و امارات متحده عربی، که به شدت به حمایت‌های نظامی ایالات متحده وابسته بودند، برای مقابله با تهدیدات احتمالی به تقویت توان دفاعی خود خواهند پرداخت. این کشورها با توجه به موقعیت استراتژیک و تهدیدات امنیتی از طرف ایران و دیگر بازیگران منطقه‌ای، به خرید تسلیحات پیشرفته‌تر و به‌روزرسانی سیستم‌های دفاعی خود خواهند پرداخت. کاهش حضور آمریکا در منطقه می‌تواند این روند را تسریع کند، زیرا کشورهای منطقه احساس می‌کنند که باید توان نظامی خود را مستقل از قدرت‌های خارجی تقویت کنند. خرید تسلیحات پیشرفته از ایالات متحده در سال‌های اخیر نشان‌دهنده این است که این کشورها تمایل دارند تا از جدیدترین فناوری‌ها برای حفظ امنیت خود استفاده کنند. برای مثال، عربستان سعودی به عنوان یکی از بزرگ‌ترین واردکنندگان تسلیحات از ایالات متحده، در چند سال گذشته میلیاردها دلار در خرید تسلیحات و تجهیزات نظامی سرمایه‌گذاری کرده

است (Tabet, 2024: 44). این کشورها علاوه بر خرید هواپیماهای جنگی، تانک‌ها و موشک‌های پیشرفته، به دنبال تقویت سیستمهای دفاعی خود نظیر سامانه‌های دفاع موشکی و راداری نیز هستند.

این روند می‌تواند به یک رقابت تسلیحاتی جدید در خاورمیانه منجر شود که نه تنها موجب افزایش هزینه‌های دفاعی این کشورها خواهد شد، بلکه می‌تواند به بی‌ثباتی بیشتر در منطقه منتهی گردد. هرچند که این رقابت‌ها به طور مستقیم به تقویت توان نظامی ایران مرتبط نیست، اما ایران به عنوان یک بازیگر منطقه‌ای مهم، از این تغییرات در معادلات نظامی آگاه است و ممکن است به طور غیرمستقیم این رقابت‌ها را تحت تأثیر قرار دهد. این رقابت تسلیحاتی جدید می‌تواند باعث شود که کشورهای خلیج فارس به سمت خرید سلاح‌های پیشرفته‌تر از دیگر کشورها مانند روسیه و چین نیز حرکت کنند، که خود به افزایش تنش‌ها و پیچیدگی بیشتر در روابط بین‌المللی و منطقه‌ای منجر خواهد شد.

۸-۴ افزایش تهدیدات امنیتی برای کشورهای خلیج فارس

خروج ایالات متحده می‌تواند تهدیدات امنیتی جدیدی برای کشورهای خلیج فارس به همراه داشته باشد. از دید کشورهای کوچک حاشیه خلیج فارس، ایران، با افزایش نفوذ خود در عراق و سوریه، می‌تواند تهدیدات جدیدی برای کشورهای خلیج فارس ایجاد کند. به نظر آنها ایران در این شرایط ممکن است به طور مستقیم یا غیرمستقیم از گروه‌های نیابتی خود برای اعمال فشار بر کشورهای عربی خلیج فارس استفاده کند. این امر ممکن است منجر به افزایش نگرانی‌ها در مورد امنیت در این کشورها و تقویت رقابت‌های نظامی در منطقه شود (Rostami-Povey, 2013). این تهدیدات می‌تواند بویژه در زمینه امنیت انرژی، حملات سایبری و تهدیدات نظامی از طریق گروه‌های نیابتی به شکل تهدیدات مستقیم یا غیرمستقیم بروز کند. بنابراین، کشورهای خلیج فارس باید استراتژیهای جدیدی برای تقویت امنیت داخلی و خارجی خود در برابر این تهدیدات اتخاذ کنند.

۹- نتیجه‌گیری

از مجموع آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت که نظریه بازی‌ها ابزار مفیدی برای تحلیل رفتار ایران و کشورهای عربی خلیج فارس در واکنش به خروج تدریجی ایالات متحده از خاورمیانه است. خروج آمریکا از منطقه تغییرات عمده‌ای در معادلات قدرت و امنیت در خاورمیانه به وجود می‌آورد که تأثیرات آن نه تنها بر موقعیت ایران، بلکه بر کشورهای همسایه و قدرتهای جهانی نیز قابل توجه خواهد بود. در این چارچوب، ایران به عنوان یکی از بازیگران اصلی در منطقه به دنبال استفاده از خلأ به وجود آمده از کاهش حضور آمریکا است. طبق نظریه بازی‌ها، هر بازیگر در روابط بین‌المللی، تصمیمات خود را با توجه به اقدامات دیگر بازیگران می‌سازد. در این شرایط، ایران به طور فعال استراتژیهای خود را بر اساس رفتار کشورهای همسایه و قدرتهای جهانی تنظیم خواهد کرد. با خروج ایالات متحده، ایران می‌تواند با تقویت روابط خود با کشورهای همسایه، بویژه در سوریه و عراق، نفوذ خود را افزایش دهد. این اقدام می‌تواند به عنوان یک استراتژی "برد-برد" برای ایران در نظر گرفته شود، زیرا ایران بدون نیاز به درگیری مستقیم، نفوذ خود را گسترش می‌دهد و در عین حال از تهدیدات خارجی محافظت می‌کند. از سوی دیگر، کشورهای عربی خلیج فارس که به طور سنتی به حمایت‌های

نظامی ایالات متحده وابسته بوده‌اند، در واکنش به کاهش حضور آمریکا ممکن است استراتژیهای خود را تغییر دهند. طبق نظریه بازی ها، این کشورها ممکن است استراتژیهای دفاعی خود را تقویت کنند و به خرید تسلیحات پیشرفته‌تر از قدرتهای دیگر مانند روسیه یا چین روی آورند. این استراتژی برای کشورهای خلیج فارس به عنوان یک "برد-بخت" تلقی می‌شود، زیرا آنها برای مقابله با تهدیدات ایران نیازمند تقویت توان نظامی خود هستند، اما در عین حال این رقابت می‌تواند به افزایش هزینه‌ها و بی‌ثباتی بیشتر در منطقه منجر شود. ایران نیز در این شرایط می‌تواند از ابزارهای نیابتی برای حفظ نفوذ خود استفاده کند. گروههایی مانند حزب‌الله لبنان و حوثی‌ها در یمن می‌توانند به عنوان ابزارهایی برای تقویت موقعیت ایران در برابر تهدیدات خارجی و تقویت قدرت بازدارندگی آن عمل کنند. طبق نظریه بازی ها، ایران می‌تواند با حمایت از این گروهها، یک نوع توازن قدرت ایجاد کند که به نفع خود باشد. در این راستا، ایران در حال حاضر از این گروهها به عنوان ابزارهایی برای مقابله با تهدیدات اسرائیل و کشورهای عربی خلیج فارس استفاده می‌کند و با کاهش حضور ایالات متحده، احتمالاً این نقش‌ها تقویت خواهند شد. این تغییرات در معادلات قدرت می‌تواند به شکل‌گیری یک نوع «تعادل‌نش» جدید منجر شود، جایی که ایران و کشورهای عربی خلیج فارس هرکدام استراتژیهای خود را با توجه به اقدامات یکدیگر تنظیم خواهند کرد. در این حالت، هیچ‌یک از طرفین نمی‌تواند با تغییر استراتژی خود به طور یکجانبه منافع بیشتری به دست آورد، زیرا هر تغییر در رفتار طرف مقابل منجر به واکنشهای متقابل خواهد شد. به عبارت دیگر، در این تعادل، استراتژیهای هر دو طرف به طور غیرمستقیم به هم وابسته خواهند بود و هر تصمیمی که یکی از طرفین بگیرد، دیگری را مجبور به واکنش خواهد کرد. از سوی دیگر، این وضعیت ممکن است به افزایش تهدیدات علیه اسرائیل منجر شود. ایران، که همواره به دنبال تقویت جبهه مقاومت در برابر رژیم صهیونیستی بوده، با کاهش حضور آمریکا فرصت خواهد داشت تا نفوذ خود را در لبنان، سوریه و عراق گسترش دهد و از این طریق تهدیدات جدیدی علیه اسرائیل ایجاد کند. این تهدیدات می‌تواند بویژه از طریق گروههای نیابتی مانند حزب‌الله و حماس به صورت غیرمستقیم اعمال شود. در نهایت، نظریه بازی ها بویژه در تحلیل تعاملات میان ایران و کشورهای عربی خلیج فارس در پی خروج آمریکا از منطقه، کمک می‌کند تا روندهای جدید در رفتارهای استراتژیک بازیگران مختلف پیش‌بینی شود. ایران با استفاده از این شرایط، می‌تواند به عنوان یک قدرت منطقه‌ای به تثبیت موقعیت خود پردازد، در حالی که کشورهای خلیج فارس برای مقابله با تهدیدات ناشی از ایران، به سمت تقویت توان نظامی و همکاریهای امنیتی منطقه‌ای روی خواهند آورد. این تعاملات به طور مداوم در حال تغییر خواهد بود و هر تصمیم جدید منجر به واکنشهای متقابل خواهد شد که نهایتاً به شکل‌گیری یک تعادل جدید در منطقه خواهد انجامید.

کتاب‌نامه

- الهی، همایون (۱۳۸۷) خلیج فارس و مسائل آن. تهران: قومس.
- ترابی، قاسم، و طاهری زاده، محمدناصر. (۱۳۹۸). روندهای مسلط منطقه ای و آینده نظم در خاورمیانه. مطالعات بین المللی، ۱۶(۲) (پیاپی ۶۲)، ۷-۲۹.

فلاح نژاد، علی؛ ذاکریان، مهدی (۱۳۹۵)، «نقش آمریکا در بحران های خاورمیله از منظر سازه انگاری»، پژوهش های روابط بین الملل، (۲۱)، ۱.

فتحی، محمدجواد؛ رحیمی عیوضی، محمد، پیرانی، شهره (۱۴۰۱) «چشم انداز خروج آمریکا از غرب آسیا در پرتو سیاست راهبردی منطقه ای»، فصلنامه ژئوپلتیک، سال هجدهم، شماره دوم، صفحات ۲۲۴-۱۷۴.

- Ahmadian, H., & Mohseni, P. (2019). Iran's Syria strategy: the evolution of deterrence. *International Affairs*, 95(2), 341-364.
- Ashford, E. (2022). *Oil, the state, and war: The foreign policies of petrostates*. Georgetown University Press.
- Axelrod, R., & Hamilton, W. D. (1981). The evolution of cooperation. *science*, 211(4489), 1390-1396.
- Carnegie Endowment for International Peace. (2010, May). Obama's new beginning with the Muslim world: One year on. Retrieved from <https://carnegieendowment.org/posts/2010/05/obamas-new-beginning-with-the-muslim-world-one-year-on?lang=en>
- Cordesman, A. H. (2004). *Iran's Evolving Military Forces*. Center for Strategic and International Studies (CSIS). Washington, DC: CSIS.
- Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. *International organization*, 49(3), 379-414.
- Foreign Policy. (2024). America is planning to withdraw from Syria—and create a disaster. Retrieved from <https://foreignpolicy.com/2024/01/24/america-is-planning-to-withdraw-from-syria-and-create-a-disaster/>
- Gause, F. G., Mohamedi, F., Molavi, A., White, W., & Cordesman, A. H. (2007). The future of the Middle East: strategic implications for the United States. *Middle East Policy*, 14(3).
- Gerges, F. A. (2009). *The far enemy: Why jihad went global*. Cambridge University Press.
- Hass, R (2010). *War Of Necessity, War Of Choice: A Memoir Of Two Iraq Wars*, New York: Simon & Schuster
- Ikenberry, G. J. (2011). The future of the liberal world order: Internationalism after America. *Foreign affairs*, 56-68.
- Kamrava, M. (2012). Iran and Regional Security Dynamics in the Middle-East: Trends and Prospects. *Int'l Stud. J.*, 9, 71.
- Katzman, K. (2016). *Iran's foreign policy* (Vol. 44017). Congressional Research Service.
- Krieg, A (۲۰۱۶) Externalizing the Burden of War: The Obama Doctrine and US Foreign Policy in the Middle East,” *International Affairs* 92(1), 97-113
- Kroenig, M. (2020). *The return of great power rivalry: Democracy versus autocracy from the ancient world to the US and China*. Oxford University Press.
- Kydd, A. H. (2005). *Trust and mistrust in international relations*. Princeton University Press.
- Nash, J. F. (1950). Equilibrium points in n-person games. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 36(1), 48-49.
- Layne, Christopher (2012), “This Time It’s Real: The End of Unipolarity and the Pax Americana”, *International Studies Quarterly*, 56 (1), pp. 203-213
- Legrenzi, M., & Lawson, F. H. (2017). The changing role of the Gulf in the international political economy. *Global Change, Peace & Security*, 29(2), 189-199.
- Middle East Eye. (2023). US plans to withdraw all troops from Syria, report says. Retrieved from <https://www.middleeasteye.net/news/us-plans-withdraw-all-troops-syria-report-says>
- Middle East Policy. (2024). Complaints about U.S. withdrawal from the region are overblown, scholar contends. Retrieved from <https://mepc.org/commentaries/complaints-us-withdrawal-region-are-overblown-scholar-contends/>
- Overhaus, M., & Brozus, L. (2016). US foreign policy after the 2016 elections: Presidential contenders' opposing concepts and domestic political dynamics. *Stiftung Wissenschaft und Politik*. Retrieved from https://www.swp-berlin.org/publications/products/comments/2016C33_ovs_bzs.pdf
- Prifti, B (2017). *Us Foreign Policy In The Middle East*, Publisher Namepalgrave Macmillan, Cham
- Rakel, E. P. (2007). Iranian foreign policy since the Iranian Islamic revolution: 1979-2006. *Perspectives on global development and technology*, 6(1-3), 159-187.
- Rostami-Povey, E. (2013). Iran's regional influence. In *Navigating Contemporary Iran* (pp. 187-196). Routledge.
- Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. *International Organization*, 49(3), 379-414.

- Staff Writer. (2009, February 19). Patrick Buchanan: A world power in decline. The State Journal-Register. Retrieved from <https://www.sj-r.com/story/opinion/columns/2009/02/19/patrick-buchanan-world-power-in/43164857007/>
- TRT World Research Centre. (2024). The US narrative of withdrawal from the Middle East is a fallacy. Retrieved from <https://researchcentre.trtworld.com/featured/perspectives/the-us-narrative-of-withdrawal-from-the-middle-east-is-a-fallacy/>
- Wechsler, W. F. (2019). US withdrawal from the Middle East: perceptions and reality. The MENA region: A great power competition, 13-38.
- Wright, R. B. (Ed.). (2010). The Iran primer: power, politics, and US policy. US Institute of Peace Press.

پیش از انتشار